

Lovforslag nr. L 97. Fremsat den 17. december 2008 af justitsministeren (Brian Mikkelsen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler

(Bindingsperiode og opsigelsesvarsel i løbende forbrugerkontrakter)

§ 1

I lov nr. 451 af 9. juni 2004 om visse forbrugeraftaler foretages følgende ændringer:

1. § 25 affattes således:

»§ 25. Forbrugeren kan opsig en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået 5 måneder efter aftalens indgåelse, jf. dog stk. 2 og 4.

Stk. 2. Stk. 1 og 4 finder ikke anvendelse, når opsigelsesvarsel eller længste bindingsperiode er reguleret i eller i medfør af anden lovgivning. Stk. 1 finder endvidere ikke anvendelse på aftaler, som alene vedrører varer eller tjenesteydelser, som skal leveres senest et år efter aftalens indgåelse, hvis den samlede pris for de varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af aftalen, ikke overstiger 2.000 kr., og den fulde betaling skal ske senest 14 dage efter aftalens indgåelse.

Stk. 3. En aftale omfattet af stk. 1 eller 4, der er indgået ved anvendelse af en standardformular, skal indeholde en bestemmelse, som tydeligt angiver, med hvilket varsel og i givet fald fra hvilket tidspunkt aftalen kan opsiges af forbrugeren. Bestemmelsen må ikke være uforenelig med forbrugers ret til opsigelse efter stk. 1 og 4.

Stk. 4. Hvis den samlede pris, der skal betales i henhold til en aftale om løbende levering af va-

rer eller tjenesteydelser, overstiger 20.000 kr. årligt, og påbegyndelse af leveringen enten kræver, at den erhvervsdrivende afholder engangsomkostninger, der overstiger den gennemsnitlige pris efter aftalen for 6 måneders løbende levering, eller medfører en værdiforringelse af tilsvarende størrelse for den erhvervsdrivende, kan forbrugeren opsig aftalen med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået 11 måneder efter aftalens indgåelse.«

2. I § 26 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ved beregning af det beløb, som forbrugeren skal have tilbage efter stk. 1, kan hensyn tages til sæsonmæssige udsving i værdien af den løbende ydelse.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2010. Loven finder anvendelse på forbrugeraftaler, der er indgået efter lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	2956
2.	Gældende ret	2956
2.1.	De gældende bestemmelser i forbrugerftaleloven om bindingsperioder og opsigelsesvarsler i løbende kontraktforhold	2956
2.2.	Anvendelse af aftalelovens § 38 c, jf. § 36, på løbende kontraktforhold	2957
2.3.	Længste bindingsperioder i anden lovgivning.....	2958
3.	Baggrunden for lovforslaget	2959
3.1.	Overvejelserne i betænkning 1440/2004 om en generel kortere bindingsperiode	2959
3.2.	Overvejelser siden afgivelsen af betænkning 1440/2004	2959
4.	Justitsministeriets overvejelser og lovforslagets udformning	2960
4.1.	Generel regel om længste bindingsperiode og opsigelsesvarsel	2960
4.2.	Undtagelser fra den generelle regel	2961
4.3.	Tilbagebetaling	2962
5.	Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.	2962
6.	Høring	2963

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er navnlig at forbedre forbrugerbeskyttelsen i forbindelse med løbende kontraktforhold, således at forbrugere normalt ikke bindes af langvarige kontrakter, som det på tidspunktet for aftalens indgåelse er vanskeligt at overskue konsekvenserne af.

Justitsministeriet anførte i bemærkningerne til lovforslaget om en ny forbrugerftalelov i 2004 (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, s. 7579), at man nærmere ville overveje og undersøge spørgsmålet om at indføre en generel regel om en kortere maksimal bindingsperiode, der som udgangspunkt skulle gælde for alle løbende forbrugerkontrakter.

Nærværende lovforslag er udarbejdet efter drøftelse med berørte brancheorganisationer mv.

Et udkast til lovforslag blev sendt i høring i efteråret 2007, men lovforslaget nåede ikke at blive fremsat i den forkortede folketingssamling 2007/2008 efter folketingsvalget i november 2007. I forhold til det lovudkast, der blev sendt i høring, er der foretaget visse ændringer i lyset af høringssvarene mv.

2. Gældende ret

2.1. De gældende bestemmelser i forbrugerftaleloven om bindingsperioder og opsigelsesvarsler i løbende kontraktforhold

Ved en forbrugerftale forstås en aftale, som en erhvervsdrivende indgår som led i sit erhverv, når den anden part (forbrugeren) hovedsagelig handler uden for sit erhverv, jf. forbrugerftalelovens § 3, stk. 1.

Opsigelse af en aftale er udtryk for, at en part ønsker at bringe en aftale til ophør, uden der foreligger misligholdelse eller andet retsbrud fra den anden parts side.

Efter forbrugerftalelovens § 25, stk. 1, har en forbruger ved aftaler om visse løbende tjenesteydelser ret til at opsiges aftalen med et varsel på 3 måneder til udgangen af en måned, når der er gået 9 måneder efter aftalens indgåelse.

Forbrugerftalelovens § 25, stk. 1, omfatter aftaler om løbende forpligtelser for den erhvervsdrivende til mod vederlag at

- foretage tilsyn eller vedligeholdelse af fast ejendom eller løsøre,
- udføre vagt- eller redningstjeneste,
- give undervisning,
- udføre bogførings-, regnskabs- eller revisionsvirksomhed,
- yde legemspleje eller
- yde andre lignende tjenester.

Om begrænsningen af forbrugeraftalelovens regler om opsigelse og maksimal bindingsperiode til kun at gælde for disse nærmere bestemte langvarige abonnementskontrakter henvises til bemærkningerne til den første forbrugeraftalelov fra 1978, jf. Folketingstidende 1977-78, Tillæg A, sp. 732 og 776. Det fremgår heraf, at den opregning af aftaler, der er omfattet af regler om længste bindingsperiode og opsigelsesvarsel, vurderedes at omfatte de fleste typer af langvarige kontrakter, som forbrugerne i praksis kommer ud for, bortset fra forsikring og leje. At forsikringsaftaler ikke blev medtaget, blev i bemærkningerne begrundet med, at spørgsmålet om indførelse af en ufravigelig opsigelsesadgang for disse aftalers vedkommende var under overvejelse i et udvalg om ændring af forsikringsaftaleloven.

For så vidt angår forsikringsaftaler blev der i 2003 i lov om finansiel virksomhed (lov nr. 453 af 10. juni 2003) indsat en regel om, at et forsikringsselskab, som udbyder forbrugerforsikringer, skal tilbyde, at de pågældende forsikringer kan tegnes med vilkår om, at forsikringen kan opsiges af forsikringstageren med et varsel på 30 dage til udgangen af en kalendermåned. Denne regel er efterfølgende fulgt op af en branchebeslutning, der pr. 1. september 2005 har givet adgang til, at forbrugere kan opsiges deres løbende skadesforsikringer med et varsel på en måned, jf. i øvrigt nedenfor om længste bindingsperioder i anden lovgivning.

Forbrugeraftalelovens § 25 er udtryk for en minimumsbeskyttelse af forbrugeren. Den har således ikke karakter af en udfyltningsregel, som kun kommer til anvendelse, hvis der ikke er taget stilling til spørgsmålet om opsigelse i aftalen. I sådanne tilfælde vil der tværtimod normalt skulle indfortolkes et passende varsel, der typisk vil være (væsentlig) kortere end den bindingsperiode, som § 25, stk. 1, indeholder.

Efter § 25, stk. 2, kan aftaler om abonnement på aviser, ugeblade og tidsskrifter samt løbende bogudgivelser af ikke forud fastlagt omfang opsiges med 3 måneders varsel, når der er forløbet 3 måneder fra aftalens indgåelse. Forbrugeren har således adgang til at komme ud af aftalen, når der er forløbet 6-7 måneder fra aftalens indgåelse. Det samme gælder ved aftale om køb af et bogværk, hvor de enkelte bind skal leveres

efterhånden, hvis aftalen er indgået eller forbrugeren har fremsat tilbud i forbindelse med et møde uden for fast forretningssted.

I medfør af forbrugeraftalelovens § 25, stk. 3, skal en aftale omfattet af § 25, stk. 1 eller 2, som indgås ved anvendelse af en standardformular, indeholde en bestemmelse, som tydeligt angiver med hvilket varsel og fra hvilket tidspunkt, aftalen kan opsiges. Overtrædelse af denne bestemmelse kan straffes med bøde, jf. forbrugeraftalelovens § 29, stk. 1.

Af lovens § 26 følger, at hvis forbrugeren på tidspunktet for opsigelsen har betalt for en periode, der ligger efter tidspunktet for aftalens ophør ifølge opsigelsen, skal vederlaget for denne periode straks tilbagebetales.

2.2. *Anvendelse af aftalelovens § 38 c, jf. § 36, på løbende kontraktforhold*

En række løbende kontraktforhold, som er almindeligt udbredte, falder uden for forbrugeraftalelovens § 25. Det gælder således foruden lejeaftaler og forsikringsaftaler også eksempelvis abonnementsaftaler om personlige hjælpemidler – f.eks. kontaktlinser – abonnementsaftaler vedrørende levering af tv-programmer samt diverse abonnementstjenester med tilknytning til internettet. Hvis en forbruger ønsker at komme ud af en sådan aftale, uden at opsigelsen er hjemlet i aftalen, vil reglerne i aftalelovens § 38 c, jf. § 36, om ændring eller bortfald af aftaler, som det vil være urimeligt eller i strid med redelig handle måde at gøre gældende, typisk være forbrugers eneste mulighed.

Af bemærkningerne vedrørende § 25 i det oprindelige forslag til forbrugeraftalelov fremgår endvidere, at det er forudsat, at bestemmelsen ikke på forhånd udelukker, at forbrugeren i enkelte tilfælde vil kunne påberåbe sig de generelle regler om ugyldige aftalevilkår som grundlag for tilsidesættelse af en bestemmelse om uopsigelighed, uanset at bestemmelsen er forenelig med opsigelsesretten efter § 25. Aftalelovens regler om urimelige aftaler vil således også kunne finde anvendelse på bindingsperioder og opsigelsesvarsler i de typer af løbende kontraktforhold, som er omfattet af opregningen i § 25.

Forbrugeraftalelovens § 25 har karakter af en generel ret for forbrugeren til at opsiges de omfattede løbende aftaler om levering af varer eller tjenesteydelser efter en bestemt periode og med et bestemt varsel, mens aftalelovens § 38 c, jf. § 36, er baseret på en konkret rimelighedsvurdering af det enkelte kontraktforhold.

Aftalelovens § 36 blev indført ved lov nr. 250 af 12. juni 1975. Efter § 36 kan en aftale eller anden retshandel ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det

vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Bestemmelsens praktiske hovedområde er forbrugeres aftaler med erhvervsdrivende, men bestemmelsen finder også anvendelse på aftaler mellem erhvervsdrivende og mellem private indbyrdes.

Ved anvendelsen af § 36 lægges der i almindelighed vægt på, om den ene part ved aftalens indgåelse har indtaget en overlegen stilling. Har parten misbrugt sin overlegne stilling ved at anvende aftalevilkår, der giver den pågældende en urimelig fordel, kan aftalen tilsidesættes eller efter omstændighederne ændres. Ved gensidigt bebyrdende aftaler tages der ved bedømmelsen udgangspunkt i, om der er en rimelig balance mellem parternes pligter. Efterfølgende ændringer i parternes forhold kan også tages i betragtning ved vurderingen af, om et aftalevilkår er (blevet) urimeligt.

Aftalelovens § 38 c blev indsat ved lov nr. 1098 af 21. december 1994 om ændring af lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område og visse andre love som led i implementeringen af Rådets direktiv om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (93/13/EØF af 5. april 1993).

Aftalelovens § 38 c gælder i modsætning til § 36 kun for forbrugeraftaler. Det følger af § 38 c, at § 36 også gælder for forbrugeraftaler med de tilføjelser og ændringer, som følger af § 38 c, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2.

§ 38 c, stk. 1, 2. pkt., indeholder direktivets regel om, hvornår et aftalevilkår er urimeligt, og fastlægger retsvirkningerne af, at et aftalevilkår må anses som urimeligt.

Bestemmelsen medfører for det første, at et aftalevilkår i en forbrugeraftale kan ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre det gældende, eller hvis det vil være stridende mod hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren at gøre vilkåret gældende.

Bestemmelsen medfører for det andet, at forbrugeren, i tilfælde hvor det vil være stridende mod hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren at gøre et aftalevilkår gældende, kan kræve, at aftalen efter tilsidesættelse eller ændring af det pågældende vilkår skal gælde uden andre ændringer, hvis det er muligt at opretholde resten af aftalen uden det vilkår, som er blevet ændret eller tilsidesat.

Forbrugerklagenævnet har ved flere afgørelser tilsidesat aftalte bindingsperioder og tilladt forbrugeren at komme ud af kontraktforholdet med et rimeligt varsel

under henvisning til aftalelovens § 38 c, jf. § 36. I sager vedrørende f.eks. medlemskab af motionscentre er der eksempler på, at nævnet har fundet en bindingsperiode på 12 måneder urimelig og nedsat den til 6 måneder.

Nævnet har endvidere i tilfælde, hvor der uforudset indtræder hindringer for forbrugeren, givet adgang til opsigelse af en aftale med 1 måneds varsel, jf. Juridisk Årbog 2000, s. 144, hvor en 12-måneders abonnementskontrakt på styrketræning kunne opsiges med 1 måneds varsel på grund af graviditet. Ved Forbrugerklagenævnets afgørelse af 15. september 2004 blev et aftalevilkår, hvorefter aftalen var uopsigelig de første 12 måneder, lempet, så forbrugeren kunne opsiges en aftale med et fitnesscenter med 3 måneders varsel til udgangen af en måned efter at have været medlem i 5 måneder. Forbrugeren ønske om at opsiges abonnementet var i denne sag begrundet i ændrede arbejdsmæssige forhold.

I sager om leje af tv, vaskemaskiner, solarier og køleskabe har Forbrugerklagenævnet i adskillige sager tilsidesat vilkår om flere års uopsigelig og i stedet fastsat et opsigelsesvarsel på 3 måneder, se eksempelvis Juridisk Årbog 1999, s. 132.

Ved Sø- og Handelsrettens dom af 15. juni 2005 i en sag anlagt af Forbrugerrådet som mandatar for to forbrugere mod en udbyder af satellit-tv om udbydere ns anvendelse af en bindingsperiode kombineret med et tilbud om køb af satellitudstyr udtalte Sø- og Handelsrettens flertal, at spørgsmålet om fastsættelse af en almindelig regel om adgang til at opsiges abonnementsaftaler med et vist varsel må afgøres af lovgivningsmagten. Rettens flertal ville på den baggrund ikke i medfør af aftaleloven tilsidesætte brugen af vilkår, hvorefter forbrugeren var bundet af abonnementet i mere end 12 måneder.

2.3. Længste bindingsperioder i anden lovgivning

Som eksempel på særlige regler om maksimal bindingsperiode og opsigelsesvarsler i anden lovgivning kan nævnes følgende:

Efter § 10, stk. 1, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (lovbekendtgørelse nr. 780 af 28. juni 2007 med senere ændringer) er ministeren for videnskab, teknologi og udvikling bemyndiget til at fastsætte regler bl.a. med henblik på at regulere længden af bindingsperioder for løbende levering af teleydelser.

Bemyndigelsen er senest udnyttet i bekendtgørelse nr. 714 af 26. juni 2008 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Det følger af bekendtgørelsens § 13, stk. 1, nr. 1, at en forbruger ikke

direkte eller indirekte må være bundet i længere tid end seks måneder. Forbrugere skal således have mulighed for fem måneder efter kontraktens indgåelse til enhver tid med et varsel, der maksimalt kan fastsættes til en måned, at opsige kontrakten.

Forsikringsaftaleloven regulerer ikke spørgsmålet om bindingsperioder og opsigelsesvarsler. Spørgsmålet blev drøftet i Folketinget i forbindelse med en ændring af forsikringsaftaleloven i 2003 (lov nr. 434 af 10. juni 2003). Det blev bl.a. anført under forslagens behandling, at man ved at indføre en regel om maksimale bindingsperioder reelt ville fratage forbrugerne muligheden for at tegne forsikring med et længere opsigelsesvarsel mod til gengæld at betale en billigere præmie, og at dette på forsikringsområdet ville være uhensigtsmæssigt.

I stedet blev der med § 57, stk. 1, i lov nr. 453 af 10. juni 2003 om finansiel virksomhed (jf. lovbekendtgørelse nr. 286 af 4. april 2006 med senere ændringer) indført en markedsføringsretlig regel om, at et forsikringselskab, der udbyder forbrugerforsikringer, skal tilbyde, at de pågældende forsikringer kan tegnes med vilkår om, at forsikringen kan opsiges af forsikringstageren med et varsel på 30 dage til udgangen af en kalendermåned. Bestemmelsen gælder ikke for livsforsikringer og ejerskifteforsikringer tegnet i henhold til lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom mv. og heller ikke for såkaldte korttidsforsikringer (dvs. forsikringer der skal dække en særlig opstået risiko, der kun strækker sig over en begrænset periode, og hvor forsikringsaftalen indgås for en kortere periode, f.eks. rejseforsikringer), medmindre forsikringen er en del af en anden type forsikring, jf. § 57, stk. 3.

De seks største skadesforsikringselskaber vedtog i 2005, at man fremover ville give alle forbrugere adgang til at opsiges deres skadesforsikringer med et varsel på en måned, uanset hvilke vilkår de oprindeligt var tegnet på. I forbindelse med opsigelse kan der opkræves et gebyr på 50 kr., hvis forsikringen har løbet i mere end et år, og et gebyr svarende til omkostningerne ved salg og etablering af forsikringen, hvis opsigelsen sker inden et år. Forsikring & Pension har tilsluttet sig vedtagelsen.

Af § 26 i kreditaftaleloven (lov nr. 398 af 13. juni 1990 med senere ændringer) følger det, at en forbruger til enhver tid kan betale sin gæld i henhold til en kreditaftale, uanset om gælden er helt eller delvis forfalden til betaling. Forbrugeren har i givet fald ret til reduktion af kreditomkostningerne i overensstemmelse med lovens § 27.

3. Baggrunden for lovforslaget

3.1. Overvejelserne i betænkning 1440/2004 om en generel kortere bindingsperiode

Udvalget om revision af forbrugerftaleloven, der forberedte den nye forbrugerftalelov, som blev vedtaget af Folketinget i 2004, overvejede også spørgsmålet om at indføre en generel regel om en længste bindingsperiode. Udvalget bemærkede bl.a., at man ved at begrænse aftalefriheden med hensyn til bindingsperioder kunne risikere at begrænse forbrugernes muligheder for at opnå gunstige rabatordninger, men at indførelse af en generel regel på den anden side formentlig ville indebære en forenkling af reglerne, som ville kunne medføre en begrænsning af antallet af tvister. Udvalget fandt imidlertid, at eventuel indførelse en sådan regel måtte forudsætte en række yderligere undersøgelser og overvejelser, idet en generel regel i givet fald vil komme til at omfatte mange forskellige typer af abonnementsaftaler mv., og reglen vil derfor skulle varetage meget forskelligartede hensyn.

I udvalgets betænkning anføres, at en eventuel generel regel i givet fald ikke bør omfatte de forskellige særlige aftaletyper, hvor bindingsperioder og opsigelsesvarsler er reguleret i anden lovgivning.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 345 ff.

3.2. Overvejelser siden afgivelsen af betænkning 1440/2004

Forbrugerombudsmanden anførte i sit hørings svar over forslaget til en ny forbrugerftalelov i 2004 bl.a., at hensynet til de erhvervsdrivende efter hans opfattelse næppe generelt kan begrunde en bindingsperiode på mere end et halvt år. Om en generel regel om kortere bindingsperioder i praksis medfører højere priser for forbrugerne, vil efter Forbrugerombudsmandens opfattelse først og fremmest bero på, om der er en tilstrækkeligt velfungerende konkurrence mellem de erhvervsdrivende, og den rabatmulighed, som findes ved længerevarende aftaler, forekommer i praksis også på områder, hvor der i dag gælder regler om kortere bindingsperioder, f.eks. i forhold til avisabonnementer.

I brev til Justitsministeriet af 28. juni 2005 tilkendegav Forbrugerrådet, at rådet finder, at foruden de aftaler, der er omfattet af den gældende forbrugerftalelovs § 25, bør også fitnesskontrakter, lejeaftaler vedrørende hårde hvidevarer og elektronikprodukter, leje af briller og kontaktlinser samt løbende kontrakter om levering af kabel- og satellit-tv være omfattet af en generel regel om en maksimal bindingsperiode på 6 måneder. Forbrugerrådet har desuden anført, at der i forbindelse med en generel bestemmelse om en maxi-

mal bindingsperiode kunne være anledning til at overveje, om der bl.a. ved aftale om undervisning er behov for en snæver undtagelse til den generelle regel.

Justitsministeriet har herefter bl.a. haft en række drøftelser med berørte brancheorganisationer. I den forbindelse har HTS Handel, Transport og Service, Dansk Erhverv, Sikkerhedsbranchen og Branchen Forbrugerelektronik bl.a. tilkendegivet, at en generel længste bindingsperiode på 6 måneder må forventes at ville føre til højere priser for forbrugerne på en række af de løbende ydelser, der vil blive omfattet af forslaget. En mindre grad af sikkerhed for det fremtidige kundegrundlag, en ringere mulighed for at fordele startomkostninger ud over en længere periode og de øgede administrative omkostninger, der kan være forbundet med hyppigere ændringer i kundegrundlaget, vil således efter disse brancheforeningers opfattelse føre til en ændret prisfastsættelse, som ikke er til brugernes fordel.

HTS Handel, Transport og Service har endvidere udtrykt bekymring for, at der med en længste bindingsperiode på 6 måneder vil kunne »spekuleres« i sæsonudsving og lignende, f.eks. sådan, at aftaler om vejhjælp og lignende vil blive opsagt i de dele af året, hvor behovet herfor erfaringsmæssigt er mindst.

4. Justitsministeriets overvejelser og lovforslagets udformning

4.1. Generel regel om længste bindingsperiode og opsigelsesvarsel

4.1.1. Retspraksis og praksis i Forbrugerklagenævnet viser, at aftalelovens § 38 c, jf. § 36, i ikke ubetydeligt omfang anvendes til at ændre bestemmelser om lange bindingsperioder i forbrugeraftaler om løbende levering af varer eller tjenesteydelser, jf. ovenfor afsnit 2.2.

Forbrugerombudsmanden har endvidere over for Justitsministeriet oplyst, at han løbende modtager en betydelig mængde klager over og spørgsmål om længden af bindingsperioder og opsigelsesvarsler i forbrugerkontrakter.

Justitsministeriet finder, at det forhold, at der jævnligt opstår spørgsmål om anvendelse af aftalelovens § 38 c, jf. § 36, på dette område, taler for at indføre en generel regel om længste bindingsperioder og opsigelsesvarsler, idet dette vil kunne medføre en klarere retsstilling til fordel for begge parter. Aftalelovens § 38 c, jf. § 36, bør i højere grad have karakter af en »nødbremse«, som alene anvendes i særlige tilfælde, idet afgørelsen af, om et aftalevilkår kan tilsidesættes eller ændres i medfør af denne bestemmelse, beror på en helt konkret, individuel vurdering af den enkelte af-

tale og parternes forhold, og udfaldet af denne vurdering vil ofte være vanskelig for parterne at forudse.

På den anførte baggrund finder Justitsministeriet, at der bør indføres en generel regel om længste bindingsperiode og opsigelsesvarsel i de omhandlede forbrugeraftaler.

4.1.2. Justitsministeriet finder, at længden af den maksimale bindingsperiode og det hertil knyttede opsigelsesvarsel bør fastlægges på grundlag af en afvejning af forskellige hensyn. Navnlig bør forbrugerne ikke kunne bindes i så lange perioder, at det er vanskeligt at vurdere aftalens fulde konsekvenser på aftaletidspunktet. Samtidig bør der tages hensyn til de erhvervsdrivendes interesse i at kunne tilrettelægge deres forretninger på en effektiv og hensigtsmæssig måde. Endvidere bør der lægges vægt på hensynet til at fremme en hensigtsmæssig prisdannelse og effektiv konkurrence.

Løbende kontrakter er karakteriseret ved, at de vedrører fremtidige ydelser, og forbrugeren kan således have vanskeligt ved fuldt ud at bedømme aftalens konsekvenser på tidspunktet for aftalens indgåelse. Endvidere kan forbrugerens forudsætninger for at indgå aftalen ændre sig i kontraktperioden som følge af ændringer i forbrugerens indtægtsforhold eller forbrugerens behov og muligheder for at benytte sig af aftalen, uden at forbrugeren kunne forudse dette på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Den erhvervsdrivende har på den anden side en anerkendelsesværdig interesse i at kunne indrette sin forretningsvirksomhed sådan, at virksomhedens ressourcer mv. udnyttes bedst muligt. Bindingsperioder må i løbende kontraktforhold anses for at være et væsentligt redskab for den erhvervsdrivende til at mindske udsving i udnyttelsen af virksomhedens ressourcer over tid, og til at muliggøre, at eventuelle startomkostninger fordeles over en passende periode.

De praktiske erfaringer fra de områder, hvor der i dag gælder regler om relativt korte maksimale bindingsperioder, synes at vise, at disse regler ikke generelt forringer forbrugernes muligheder for at opnå gunstige rabatter. Det gælder f.eks. med hensyn til aftaler om avisabonnementer, hvor der efter gældende ret er en maksimal bindingsperiode på 6 måneder, jf. forbrugeraftalelovens § 25, stk. 2. Denne regel synes ikke at have medført, at der ikke indgås abonnementsaftaler for en længere periode med lavere stykpris, selv om forbrugeren altså efter loven vil have ret til at opsiges aftalen efter 6 måneder.

På mobiltelefonområdet ses der også at blive gjort flittig brug af rabatordninger i praksis, selv om der på

F. t. l. vedr. visse forbruger aftaler

dette område gælder en maksimal bindingsperiode på 6 måneder.

Det kan også anføres, at hensynet til den enkelte forbruger generelt taler for, at der ikke afbetales på etableringsudgifter på en sådan måde, at forbrugeren i den aftaleperiode, som ligger efter, at startomkostningerne er blevet dækket, i realiteten betaler for høj en pris for ydelsen.

Meget lange bindingsperioder kan også ud fra et konkurrencemæssigt synspunkt have u hensigtsmæssige virkninger, idet de afskærer forbrugeren fra at bruge gode tilbud fra den erhvervsdrivendes konkurrenter. En kortere bindingsperiode vil således kunne skabe mulighed for større mobilitet, og det må generelt antages at være konkurrencefremmende. Konkurrencemæssige hensyn taler således for, at en lovbestemt længste bindingsperiode er relativt kort.

Justitsministeriet finder på den anførte baggrund, at forbrugeren som udgangspunkt højst bør kunne være bundet af en bestemmelse om uopsigelighed i ca. et halvt år efter aftalens indgåelse. En sådan periode må forventes i langt de fleste tilfælde at tilgodese både forbrugernes og de erhvervsdrivendes interesser på en passende måde.

Det foreslås, at der som udgangspunkt skal gælde en længste reel bindingsperiode på 6-7 måneder, jf. herved nedenfor om mindste opsigelsesvarsel. Denne regel bør gælde for de aftaler om løbende levering af varer og tjenesteydelser, som ikke er omfattet af særlige regler om længste bindingsperioder.

4.1.3. Justitsministeriet finder, at det varsel, som løbende kontraktforhold efter udløbet af en indledende bindingsperiode skal kunne opsiges med, bør være forholdsvis kort, bl.a. med henblik på at fremme konkurrencen.

Hvis der gennemføres en generel længste bindingsperiode på 6-7 måneder – bestående af en uopsigelighedsperiode og et opsigelsesvarsel – vil det være nødvendigt for de erhvervsdrivende at indrette sig på, at der ikke er sikkerhed for kundeforholdet, når der er gået 6-7 måneder. Efter udløbet af denne periode bør det således ikke være afgørende for den erhvervsdrivende at kunne fastholde forbrugeren i aftaleforholdet i længere tid, end der af administrative og praktiske grunde med rimelighed må gå med at bringe kundeforholdet til ophør.

Justitsministeriet foreslår på denne baggrund, at løbende kontraktforhold, når der er forløbet 5 måneder fra aftalens indgåelse, skal kunne opsiges med et varsel på 1 måned til udgangen af en kalendermåned. I måned forekommer således som udgangspunkt i forhold til alle aftaler at være tilstrækkeligt til at give den

erhvervsdrivende mulighed for at tage de fornødne skridt til at bringe aftaleforholdet til ophør, herunder eksempelvis til at afbryde yderligere levering af varer, til at nedtage eventuel hardware, som er installeret hos forbrugeren, og til at standse nye opkrævninger.

Opsigelsesvarsler af tilsvarende længde skal i dag f.eks. gælde for forbrugers adgang til at opsiges telefon- og internetabonnementer efter udbudsbekendtgørelsen for elektroniske kommunikationstjenester, for den ansattes adgang til opsigelse af ansættelsesforholdet efter funktionærloven, og for lejerens adgang til at opsiges aftaler om leje af værelser efter lejeloven.

Det foreslås som nævnt, at forbrugers opsigelse først skal have virkning fra udgangen af en kalendermåned. Det skyldes, at den erhvervsdrivende ikke bør påføres uforholdsmæssige administrative byrder i forbindelse med opsigelsen, og særligt hvor aftalen indebærer løbende indbetalinger fra forbrugers side, vil det efter omstændighederne kunne være ganske ressourcekrævende for den erhvervsdrivende at foretage opgørelse og afregning midt i en måned frem for samlet ved udgangen af måneden.

I forhold til gældende ret indebærer forslaget, at opsigelsesvarslet for de aftaler om levering af varer og ydelser, som i dag er omfattet af § 25, forkortes fra 3 til 1 måned, og at der for aftaler, som ikke hidtil har været omfattet af lovregler om opsigelsesvarsel, gives forbrugeren adgang til at opsiges aftalerne med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når bindingsperioden er udløbet.

4.2. Undtagelser fra den generelle regel

På baggrund af høringssvarene foreslås det at undtage visse aftaler af mindre økonomisk værdi fra reglen om en maksimal bindingsperiode på 5 måneder efterfulgt af et maksimalt opsigelsesvarsel på 1 måned til udgangen af en måned.

Justitsministeriet finder, at hvis den samlede betaling sker i forbindelse med indgåelse af en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser, og hvis aftalen ikke automatisk forlænges ved manglende opsigelse, er hensynet til at give forbrugeren ret til at opsiges aftalen efter kort tid mindre tungtvejende, end hvis forbrugers betalingsforpligtelser forfalder løbende i aftaleperioden.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at afvejningen af hensynet til forbrugeren over for hensynet til at begrænse de erhvervsdrivendes administrative byrder ved at skulle tilbageføre allerede betalte beløb fører til, at aftaler af denne art, som ikke medfører samlede udgifter for forbrugeren på mere end 2000 kr., bør være undtaget fra hovedreglen om en længste

bindingsperiode på 5 måneder, hvis alle ydelser efter aftalen skal være leveret senest et år efter aftalens indgåelse, og hvis det følger af aftalen, at den samlede betaling skal ske senest 14 dage efter aftalens indgåelse.

Det er en forudsætning for at være omfattet af den foreslåede undtagelsesregel, at der ikke i medfør af den indgåede aftale uden forbrugers udtrykkelige godkendelse heraf kan løbe yderligere omkostninger på forbrugeren. Der må således f.eks. ikke være tale om en aftale, som løber, indtil forbrugeren opsiges den.

Den foreslåede undtagelse vil formentlig bl.a. betyde, at f.eks. årskort til forlystelsesparker og lignende som klar hovedregel ikke vil være omfattet af reglen om længste bindingsperiode og opsigelsesvarsel.

Det foreslås endvidere, at bestemmelserne om bindingsperiode og opsigelsesvarsel i forbrugeraftaleloven skal vige for allerede eksisterende eller fremtidig civilretlig særregulering. På visse områder, f.eks. på særligt innovationsprægede områder, hvor der er ønske om at fremme indførelsen af ny teknologi, vil der fortsat kunne være behov for længere bindingsperioder.

På baggrund af høringsvarene indeholder forslaget endvidere i § 25, stk. 4, en snæver undtagelse fra hovedreglen om en længste bindingsperiode på 6-7 måneder for så vidt angår visse særlige aftaler af betydelig økonomisk værdi. For disse aftale foreslås det, at længste bindingsperiode bliver 12-13 måneder.

Den foreslåede undtagelsesbestemmelse angår aftaler til en årlig pris for forbrugeren på mere end 20.000 kr., som er forbundet med så betydelige nødvendige startomkostninger – enten i form af etableringsforanstaltninger eller i form af værditab for den erhvervsdrivende – at disse startomkostninger udgør mere end den i forhold til aftalen gennemsnitlige pris for 6 måneders løbende levering.

Der er efter Justitsministeriets opfattelse tale om aftaler, hvor den foreslåede hovedregel ville kunne medføre, at de pågældende aftaler ikke længere kan gøres tilstrækkeligt attraktive for parterne. Som eksempel kan nævnes forbrugers leasing af nye biler. Det må således antages, at den værdiforringelse af en fabriksny bil, der sker i forbindelse med ibrugtagning, normalt er så betydelig, at den erhvervsdrivende ikke kan forventes at ville bære risikoen for, at forbrugeren opsiges aftalen allerede efter 6 måneder. For at imødegå denne risiko ville det formentlig være nødvendigt for den erhvervsdrivende at kræve en så høj engangsbetaling ved leasingforholdets påbegyndelse eller en så høj månedlig ydelse i de første måneder, at disse

leasingaftaler måtte forventes at blive uattraktive for forbrugeren.

4.3. Tilbagebetaling

Forbrugere, som har betalt for en periode, der ligger efter tidspunktet for aftalens ophør ifølge forbrugers opsigelse, vil i medfør af forbrugeraftalelovens § 26 (som ikke ændres, men blot suppleres, jf. nedenfor) have krav på umiddelbart at få tilbagebetalt det for meget erlagte.

Det foreslås (som nyt stk. 2) at tilføje en udtrykkelig regel om, at der ved beregningen af det beløb, som forbrugeren har krav på at få tilbage, vil kunne tages højde for sæsonmæssige udsving i værdien af varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af aftalen.

Efter forslaget vil der således ved opgørelsen af, hvor stort et beløb forbrugeren har krav på at få tilbage, være adgang til at korrigere for sæsonmæssige værdiudsving hen over aftaleperioden. F.eks. vil et årskort til en forlystelsespark eller lignende, som kun har åbent i sommerhalvåret, ikke repræsentere nogen værdi fra oktober og indtil april. Men også andre typer af ydelser vil kunne have varierende værdi over året. Reglen vil således (på grundlag af statistiske oplysninger om væsentlige udsving i forekomsten af færdselsuheld henholdsvis sommer og vinter) kunne have betydning for f.eks. aftaler om retningsstjenesters ydelse af vejhjælp til havarede bilister mv.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget vil have visse strukturelle erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet virksomheder som udgangspunkt ikke længere vil kunne fastholde forbrugere i mere end 6 måneder ved aftaler om løbende levering af varer eller tjenesteydelser, og forslaget vil medføre, at forbrugere efter udløbet af en eventuel bindingsperiode vil kunne opsiges sådanne aftaler med 1 måneders varsel.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR vurderer, at forslaget ikke indeholder administrative konsekvenser ud over de ganske små omstillingsbyrder, der følger af de ændringer, som virksomhederne må foretage i deres standardkontrakter.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner og re-

gioner, og forslaget indeholder ikke miljømæssige konsekvenser eller EU-retlige aspekter.

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Visse strukturelle økonomiske konsekvenser
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

6. Høring

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten og samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Dansk Industri, HTS Handel, Transport og Service, Dansk Erhverv, Business Danmark, Forbrugerrådet, Forbrugerombudsmanden, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Danske Mediers Forum, Danske Dagblades Forening, Magasinpressens udgiverforening, Dansk Annonceforening, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Branchen Forbrugerelektronik, Forenede Danske Antenneanlæg, Antenne- satellit- og kabel-tv-branchens fællesorganisation, Brancheforum Digitale Medier, MTG A/S, SBS-Net, TV2/Danmark A/S, TV3 A/S, Canal Digital Danmark A/S, Boxer TV ApS, Foreningen for Distance og Internethandel, IT-branchen, Dansk IT, Telekommunikationsindustrien, TDC A/S, Telenor A/S, Telia Stofa A/S, 3 A/S, Forsikring og pension, Dansk optikerforening, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Registrerede Revisorer, Dansk Fitness & Helse Organisation, Helsebranchens Leverandørforening, Dansk Idrætsforbund, Dansk Boldspilunion, Danske Gymnastik og Idrætsforeninger, Sikkerhedsbranchen, Falck A/S, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Kommunernes Landsforening, Danmarks Teaterforening, Dansk Teaterunion, Danske Teatres Fællesorganisation, Det Kongelige Teater, Danske Biografer, Det Danske Filminstitut, Organisationen Danske Museer, Foreningen af Danske Zoologiske Haver og Akvarier,

Energitilsynet, Dansk Fjernvarme, Dansk Energi, HNG, Naturgas Midt-Nord og Dong Energy.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelserne i § 25 finder anvendelse på forbruger aftaler som defineret i lovens § 3, stk. 1.

§ 25 gælder for aftaler om løbende levering af varer eller tjenesteydelser. Ved løbende levering forstås, at den erhvervsdrivende over en periode skal levere en række varer eller præstere en række tjenesteydelser, herunder stille visse faciliteter eller lignende til rådighed for forbrugeren.

Bestemmelsen omfatter såvel fortløbende aftaler som aftaler om eksempelvis levering af et på forhånd fastsat antal varer, præstation af et på forhånd fastlagt antal ydelser eller adgang til faciliteter eller genstande i en given periode. Dette vil normalt ikke give anledning til tvivl.

En aftale om samtidigt køb af et antal ydelser fordelt over tid, vil dog ikke nødvendigvis være at anse som en aftale om løbende levering. Betales ydelserne fortløbende og uden, at der er en direkte sammenhæng mellem anvendelsen af ydelserne og betalingerne, vil det som udgangspunkt tale for at anse aftalen som løbende i bestemmelsens forstand. Betales alle ydelserne derimod ved aftalens indgåelse, og har forbrugeren herefter alene begrænset eller ingen fleksibilitet i forhold til anvendelsen af ydelserne, vil det som udgangspunkt tale for at anse aftalen som køb af en ræk-

ke enkelte ydelser, evt. i forbindelse med en sædvanlig mængderabat eller anden fordel svarende til en sådan rabat.

En stærk sammenhæng mellem de købte ydelser vil tale for at anse aftalen for løbende i bestemmelsens forstand. Omfatter aftalen en række ydelser, som kun sjældent ville blive købt enkeltvis, taler dette således også i højere grad for at anse aftalen som løbende, end hvor ydelserne efter deres art lige så vel kunne være købt enkeltvis. Hvis forbrugeren individuelt har valgt de konkrete ydelser, der omfattes af aftalen, vil det tale for, at aftalen ikke vedrører løbende levering. Accessoriske ydelser eller fordele, der ydes i forbindelse med køb af en række enkelttydelser vil også kunne tale for at anse aftalen for at angå løbende levering, hvis de accessoriske ydelser udgør en betydelig del af aftalens værdi.

Samtidigt køb med rabat af en række billetter til et antal individuelt valgte, bestemte teaterforestillinger fordelt over en sæson, vil således typisk være at anse som en afsluttet aftale om køb, som ikke vil være omfattet af forslaget til § 25, stk. 1. Dette vil også være tilfældet, selv om aftalen eksempelvis benævnes et abonnement og evt. ledsages af enkelte andre fordele, når blot disse ikke kan antages at være af væsentlig betydning for prisfastsættelsen. Køb af et sæsonkort til et fodboldstadion, hvorved forbrugeren får et fast sæde til alle sæsonens fodboldkampe, evt. kombineret med enkelte andre fordele, vil derimod normalt være at anse som en aftale om løbende levering.

Hvis en aftale af en på forhånd fastlagt varighed forlænges, kan der opstå spørgsmål om, hvorvidt forlængelsen skal anses som en ny aftale med deraf følgende mulighed for ny bindingsperiode, eller om den må opfattes som en fortsættelse af det allerede eksisterende aftaleforhold, som således vil kunne bringes til ophør med det opsigelsesvarsel, der er angivet i bestemmelsen, men uden iagttagelse af en ny bindingsperiode.

Eksempelvis vil en aftale om deltagelse i et sprogkursus på højt niveau, som ligger efter et tidligere gennemgået kursus på begynderniveau, typisk skulle anses som et nyt aftaleforhold med mulighed for ny bindingsperiode, mens forlængelse af eksempelvis et medlemskab af et fitnesscenter eller en idrættsklub, forlængelse af en lejeaftale om et forbrugsgode, fornyelse af et avisabonnement eller fornyelse af et sæsonkort til en forlystelsespark normalt vil skulle betragtes som en fortsættelse af den oprindelige aftale.

Om en aftale er af den ene eller anden karakter, må afgøres konkret.

Er der tale om en automatisk forlængelse af aftalen, hvis ikke forbrugeren opsiges den, bør aftaleforholdet

anses som en umiddelbar fortsættelse af den oprindelige aftale, og forbrugeren vil således ikke kunne underkastes en ny bindingsperiode, hvis den oprindelige aftale har været omfattet af den foreslåede regel.

Udenfor de tilfælde, der omfattes af det foreslåede stk. 2, jf., herom nedenfor, er det principielt uden betydning for bestemmelsens anvendelse, om betalingen for den løbende ydelse falder på én gang eksempelvis i forbindelse med aftalens indgåelse, eller om betaling sker løbende. Har forbrugeren betalt for en periode, der ligger efter opsigelsen, skal beløbet for denne periode straks tilbagebetales, jf. § 26.

Den foreslåede bestemmelse i § 25 udelukker ikke, at forbrugeren i konkrete tilfælde vil kunne påberåbe sig aftalelovens § 38 c, jf. § 36, som grundlag for tilsidesættelse af en bestemmelse om en vis uopsigelighed, selv om aftalen ikke indeholder vilkår, der er i strid med den foreslåede opsigelsesadgang efter § 25, stk. 1, eller selv om aftalen i medfør af det foreslåede stk. 2, 2. pkt., ikke er undergivet en regel om maksimal bindingsperiode.

Det foreslåede *stk. 1* indebærer, at forbrugeren, når der er gået 5 måneder fra aftalens indgåelse, kan opsiges aftalen med 1 måneds varsel til udgangen af en måned.

Forbrugeren kan på et tidligere tidspunkt meddele den erhvervsdrivende, at aftalen opsiges, men opsigelsen regnes da først fra udløbet af 5-månedersperioden, medmindre opsigelse efter aftalens indhold kan ske til et tidligere tidspunkt.

Da bestemmelsen indebærer, at opsigelsen først får virkning fra udgangen af en kalendermåned, vil forbrugeren i praksis kunne blive bundet i op til lige under syv måneder. Indgås eksempelvis den 3. marts en aftale om løbende levering af en ydelse, vil aftalen således kunne opsiges fra den 3. august, men opsigelsen har først effekt fra udgangen af september. En opsigelse som sendes før den 3. august vil være gyldig, men vil først skulle regnes fra den 3. august, således at virkningen (aftaleforholdet ophører) indtræder ved udgangen af september.

Den foreslåede bestemmelse er ikke til hinder for, at der aftales kortere frister, og den erhvervsdrivende kan også vælge at acceptere en opsigelse på et tidligere tidspunkt end aftalt.

Opsigelsen har efter aftalelovens regler virkning fra den kommer frem til den erhvervsdrivende. For at bringe aftaleforholdet til ophør med udgangen af en bestemt måned skal opsigelsen således være kommet frem til den erhvervsdrivende inden udgangen af den foregående måned.

Det vil ikke være bindende for forbrugeren, hvis aftalen eksempelvis indeholder en bestemmelse om, at forbrugeren kun kan opsig aftalen den 1. januar og den 1. juli eller en gang i kvartalet. Er bindingsperioden udløbet, vil forbrugeren således når som helst kunne opsig aftalen med virkning fra udgangen af den følgende måned.

Opsigelsesvarslet efter bestemmelsen gælder generelt fra der er forløbet 5 måneder af aftaleforholdet, og forslaget indebærer således også, at det ikke i forbrugerforhold kan aftales, at en løbende kontrakt med en uopsigelsesperiode løber videre med en ny uopsigelsesperiode i tilfælde, hvor forbrugeren ikke opsig aftalen inden en bestemt frist.

Den generelle bestemmelse i det foreslåede stk. 1 omfatter også de abonnementslignende aftaler, som hidtil har været omfattet af § 25, stk. 2, eksempelvis aftaler om avis- og tidsskriftsabonnementer og aftaler om løbende bogudgivelser. For disse aftaler forkortes opsigelsesfristen fra 3 måneder til 1 måned, mens den samlede længste bindingsperiode forbliver 6-7 måneder.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 1. pkt.*, indebærer, at stk. 1 og 4 ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor bindingsperiode og/eller opsigelsesvarsel mv. er reguleret i eller i medfør af anden civilretlig lovgivning. Som eksempler på sådan særlig regulering kan nævnes lejeloven og kreditaftaleloven.

Forsikringsaftaler, som er omfattet af forsikringsaftaleloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 999 af 5. oktober 2006, er generelt undtaget fra forbrugeraftalelovens anvendelsesområde, jf. forbrugeraftalelovens § 2, stk. 1, nr. 1, og vil således heller ikke være omfattet af den foreslåede § 25.

Forslaget til *stk. 2, 2. pkt.*, indebærer, at aftaler om løbende levering af varer eller tjenesteydelser til en samlet pris af ikke over 2.000 kr. ikke omfattes af reglerne om længste bindingsperiode og opsigelsesvarsel i stk. 1, hvis den samlede betaling i henhold til aftalen skal erlægges senest 14 dage efter aftalens indgåelse, og alle de af aftalen omfattede varer eller tjenesteydelser skal leveres senest et år efter aftalens indgåelse.

Det afgørende for, om en aftale er omfattet af undtagelsesreglen i stk. 2, 2. pkt., er indholdet af den konkrete aftale. Forbrugeren må således ikke være forpligtet til på et senere tidspunkt at betale yderligere i henhold til aftalen. Det betyder ikke, at der ikke må være flere afledte omkostninger forbundet med anvendelsen af den købte ydelse. Har man således eksempelvis købt et adgangskort til en forlystelsespark, vil det ikke bringe aftalen uden for det foreslåede stk. 2, 2. pkt., at man efter at have fået adgang til parken

skal betale for forlystelserne, hvis man vælger at bruge dem. Tilsvarende vil betaling for at blive omfattet af en rabatordning eller lignende ordning, som giver forbrugeren en fordelagtig stilling i forhold til senere køb af varer eller tjenesteydelser, også kunne være omfattet af stk. 2, 2. pkt., selv om forbrugeren ikke har meget gavn af ordningen, hvis den ikke følges op af efterfølgende køb.

Hvis en aftale, som er omfattet af forslaget til § 25, stk. 2, 2. pkt., fornyes, vil den fornyede aftale være omfattet af undtagelsesreglen, hvis den nye aftale selvstændigt opfylder kravene i bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* svarer til den gældende bestemmelse i § 25, stk. 3.

Bestemmelsen indebærer, at en aftale omfattet af § 25, stk. 1 og 4, som indgås ved anvendelse af en standardformular, skal indeholde en tydelig angivelse af, med hvilket varsel og fra hvilket tidspunkt aftalen kan opsiges. Overtrædelse af denne bestemmelse kan straffes med bøde, jf. den gældende bestemmelse i forbrugeraftalelovens 29, stk. 1 (som ikke foreslås ændret).

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* indeholder en snæver undtagelse fra reglen i stk. 1 for så vidt angår visse særlige aftaler af betydelig økonomisk værdi.

Efter forslaget gælder der en maksimal bindingsperiode på 12-13 måneder for aftaler om løbende levering af varer eller tjenesteydelser, som efter aftalen har en årlig pris på over 20.000 kr., og som er forbundet med en betydelig værdiforringelse eller andre betydelige startomkostninger for den erhvervsdrivende, i begge tilfælde mindst svarende til den gennemsnitlige pris ifølge aftalen for 6 måneders løbende levering.

De startomkostninger, der omfattes af bestemmelsen, kan eksempelvis være forbundet med, at der skal ske en særlig tilvirkning af et konkret produkt til forbrugeren, at der skal opsættes maskinel hos forbrugeren som forudsætning for efterfølgende levering af en tjenesteydelse, eller at der sker en betydelig værdiforringelse ved aftalens start – som eksempel herpå kan nævnes den betydelige værdiforringelse, der er forbundet med ibrugtagning af en fabriksny bil, der leases.

Til nr. 2

Efter forslaget til § 26, *stk. 2*, kan der tages hensyn til sæsonmæssige udsving i værdien af den løbende ydelse ved beregningen af det beløb, som forbrugeren i medfør af stk. 1 (som ikke ændres) skal have tilbage, hvis en løbende aftale opsiges, og der er betalt for en periode, som ligger efter opsigelsen.

I begrebet sæsonmæssige udsving ligger, at den faktor, der korrigeres med, skal være påregnelig og betinget af objektive konstaterbare variationer hen over året. Den erhvervsdrivende vil endvidere skulle anvende korrektionen konsekvent i forhold til alle op-sagte aftaler af den pågældende type.

Det er forudsat, at forbrugeren ikke i medfør af § 26 kan kræve tilbagebetaling i det omfang, den erhvervsdrivende kan godtgøre, at det pågældende beløb er en engangsydelse, der modsvarer konkrete startomkostninger for den erhvervsdrivende.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2010.

Det foreslås, at loven kun skal have virkning for aftaler, der indgås efter lovens ikrafttræden. For aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden, anvendes forbrugeraftalelovens § 25 i den hidtil gældende affattelse. Er en aftale, der er indgået før lovens ikrafttræden, blevet forlænget efter lovens ikrafttræden, vil loven finde anvendelse på aftalen.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed. Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men således, at loven ved kongelig anordning kan sættes i kraft for disse landsdele med de nødvendige afvigelser.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende ret

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 451 af 9. juni 2004 om visse forbrugeraftaler foretages følgende ændring:

1. § 25 affattes således:

§ 25. Ved aftaler om en løbende forpligtelse for den erhvervsdrivende til mod vederlag at foretage tilsyn eller vedligeholdelse af fast ejendom eller løsøre, at udføre vagt- eller retnings- eller rednings- eller retnings- eller revisionsvirksomhed, at yde legemspleje eller at yde andre lignende tjenester kan forbrugeren, når der er gået 9 måneder efter aftalens indgåelse, opsiges aftalen med 3 måneders varsel til udgangen af en måned.

Stk. 2. Med samme varsel kan forbrugeren, når der er forløbet 3 måneder efter aftalens indgåelse, opsiges en aftale om tegning af abonnement på aviser, ugeblade og tidsskrifter og om løbende bogudgivelser af ikke forud fastlagt omfang. Det samme gælder ved aftale om køb af et bogværk, ifølge hvilken de enkelte bind skal leveres efterhånden, såfremt aftalen er indgået eller forbrugeren har fremsat tilbud uden for fast forretningssted som nævnt i § 2, stk. 2, nr. 2.

Stk. 3. En aftale omfattet af stk. 1 og 2, der er indgået ved anvendelse af en standardformular, skal indeholde en bestemmelse, som tydeligt angiver, med hvilket varsel og i givet fald fra hvilket tidspunkt aftalen kan opsiges af forbrugeren. Bestemmelsen må ikke være uforenelig med forbrugers ret til opsigelse efter stk. 1 og 2.

»§ 25. Forbrugeren kan opsiges en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser med 1 måneders varsel til udgangen af en måned, når der er gået 5 måneder efter aftalens indgåelse, jf. dog stk. 2 og 4.

Stk. 2. Stk. 1 og 4 finder ikke anvendelse, når opsigelsesvarsel eller længste bindingsperiode er reguleret i eller i medfør af anden lovgivning. Stk. 1 finder endvidere ikke anvendelse på aftaler, som alene vedrører varer eller tjenesteydelser, som skal leveres senest et år efter aftalens indgåelse, hvis den samlede pris for de varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af aftalen, ikke overstiger 2.000 kr., og den fulde betaling skal ske senest 14 dage efter aftalens indgåelse.

Stk. 3. En aftale omfattet af stk. 1 eller 4, der er indgået ved anvendelse af en standardformular, skal indeholde en bestemmelse, som tydeligt angiver, med hvilket varsel og i givet fald fra hvilket tidspunkt aftalen kan opsiges af forbrugeren. Bestemmelsen må ikke være uforenelig med forbrugers ret til opsigelse efter stk. 1 og 4.

Gældende ret

§ 26. Har forbrugeren på tidspunktet for opsigelsen betalt for en periode, som ligger efter tidspunktet for aftalens ophør ifølge opsigelsen, skal vederlaget for denne periode straks tilbagebetales.

Lovforslaget

Stk. 4. Hvis den samlede pris, der skal betales i henhold til en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser, overstiger 20.000 kr. årligt, og påbegyndelse af leveringen enten kræver, at den erhvervsdrivende afholder engangsomkostninger, der overstiger den gennemsnitlige pris efter aftalen for 6 måneders løbende levering, eller medfører en værdiforringelse af tilsvarende størrelse for den erhvervsdrivende, kan forbrugeren opsige aftalen med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået 11 måneder efter aftalens indgåelse.«

2. I § 26 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ved beregning af det beløb, som forbrugeren skal have tilbage efter stk. 1, kan hensyn tages til sæsonmæssige udsving i værdien af den løbende ydelse.«

F. t. l. vedr. visse forbrugeraftaler

Til lovforslag nr. L 97. Skriftlig fremsættelse (17. december 2008)

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om visse forbrugeraftaler (Bindingsperiode og opsigelsesvarsel i løbende forbrugerkontrakter)

(Lovforslag nr. L 97).

Formålet med lovforslaget er at forbedre forbrugerbeskyttelsen i forbindelse med løbende kontraktforhold, således at forbrugerne normalt ikke bindes af langvarige kontrakter, som det på tidspunktet for aftalens indgåelse er vanskeligt at overskue konsekvenserne af.

Det foreslås, at der fastsættes generelle regler om en længste bindingsperiode og et længste opsigelsesvarsel i aftaler om løbende levering af varer og tjenesteydelser.

Ved aftaler om løbende levering forstås aftaler, der indebærer, at den erhvervsdrivende over en periode skal levere varer eller tjenesteydelser, herunder eksempelvis stille visse faciliteter eller lignende til rådighed for forbrugeren.

Efter den gældende forbrugeraftalelov er kun visse særlige typer af løbende forbrugeraftaler omfattet af en regel om bindingsperioder og opsigelsesvarsler. Det gælder bl.a. aftaler om vagt eller redningstjeneste, om undervisning og om revisionsvirksomhed. Ved sådanne aftaler kan forbrugeren efter lovens § 25, stk. 1, maksimalt bindes i et år, og for aftaler om bl.a. avisabonnementer gælder efter § 25, stk. 2, at forbrugeren maksimalt kan bindes i et halvt år.

For aftaler, som ikke er omfattet af den gældende § 25 i forbrugeraftaleloven eller af særlige regler om bindingsperioder i anden lovgivning, gælder, at de alene vil kunne tilsidesættes i medfør af aftalelovens almindelige regler om urimelige aftalevilkår.

Efter aftalelovens § 38 c, jf. § 36, kan en forbrugeraftale ændres eller tilsidesættes helt eller delvist, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handle måde at gøre den gældende. Det samme gælder, hvis det vil bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren at gøre et aftalevilkår gældende.

Vurderingen af, om et aftalevilkår om bindingsperiode eller opsigelsesvarsel er i strid med aftalelovens § 38 c, jf. § 36, vil bero på en konkret vurdering af det samlede aftaleforhold. Spørgsmålet har i praksis givet anledning til en række sager ved Forbrugerklagenævnet og domstolene, og ifølge Forbrugerombudsmanden modtager man et betydeligt antal klager og andre henvendelser hvert år vedrørende spørgsmålet om bindingsperioders og opsigelsesvarslers længde.

På denne baggrund finder Justitsministeriet, at der er behov for at skabe en klarere retstilstand på dette område og derved mindske usikkerheden om retstilstanden og begrænse antallet af tvister.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af drøftelser med berørte myndigheder og organisationer og i lyset af de høringssvar, Justitsministeriet har modtaget i forbindelse med en høring over et udkast til lovforslag.

Det foreslås på denne baggrund, at forbrugeren som hovedregel skal kunne opsiges en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået 5 måneder efter aftalens indgåelse. Det vil i praksis indebære, at forbrugeren vil kunne komme ud af kontrakten efter 6-7 måneder.

I praksis betyder forslaget, at den maksimale bindingsperiode for de aftaletyper, som efter gældende ret har været omfattet af forbrugeraf-

talelovens § 25, stk. 1, eksempelvis aftaler om vagt eller redningstjeneste, nedsættes fra 12-13 måneder til 6-7 måneder, og at opsigelsesvarslet efter udløbet af bindingsperioden nedsættes fra 3 måneder til 1 måned. For aftaler omfattet af § 25, stk. 2, eksempelvis avisabonnementer, fastholdes den længste bindingsperiode på 6-7 måneder, mens opsigelsesvarslet efter udløbet af bindingsperioden nedsættes fra 3 måneder til 1 måned.

For forbrugeraftaler, som ikke hidtil har været omfattet af en regel om længste bindingsperiode og opsigelsesvarsel, eksempelvis aftaler om leje af løsøre eller levering af tv-programmer eller lignende, vil der efter forslaget ikke med bindende virkning for forbrugeren kunne aftales en bindingsperiode på mere end 5 måneder og ét opsigelsesvarsel efter bindingsperiodens udløb på mere end en måned (til udgangen af en måned).

Forslaget berører ikke aftaletyper, som er reguleret i anden civilretlig lovgivning, eksempelvis leje af hus eller husrum omfattet af lejeloven.

Da variationen i de aftaler, der er omfattet af forbrugeraftaleloven, er ganske betydelig, indeholder forslaget nogle undtagelser fra hovedreglen.

Som udtryk for en "bagatelgrænse" foreslås det således, at den foreslåede hovedregel ikke skal finde anvendelse på aftaler, der løber over højst et år, hvis den samlede pris for leveringen ikke overstiger 2.000 kr., og den samlede betaling skal ske inden 14 dage efter aftalens indgåelse. Hensynet til at give forbrugeren ret til at opsiges aftalen efter kortere tid er således efter Justitsministeriets opfattelse mindre tungtvejende, når forbrugersens samlede betalingsforpligtelse skal afvikles ved aftaleperiodens begyndelse, og

aftalen ikke automatisk forlænges ved manglende opsigelse.

Den foreslåede undtagelsesregel vil formentlig bl.a. indebære, at de fleste årskort til zoologiske anlæg, forlystelsesparker og andre kulturinstitutioner ikke vil være omfattet af hovedreglen om en maksimal bindingsperiode på 6-7 måneder.

Desuden foreslås det, at der gyldigt kan aftales en bindingsperiode på op til et års tid (11 måneder kombineret med 1 måneds opsigelsesvarsel til udgangen af en måned), hvis den samlede årlige pris for leveringen overstiger 20.000 kr. og aftalen er forbundet med startomkostninger for den erhvervsdrivende, der overstiger den gennemsnitlige pris for 6 måneders løbende levering. Startomkostninger kan f.eks. være, at der skal ske en særlig tilvirkning eller opsættes maskinel hos forbrugeren, eller der påføres den erhvervsdrivende en betydelig værdiforringelse ved aftalens start. Denne undtagelse vil f.eks. kunne omfatte aftaler om leasing af nye biler på grund af det store værditab, der normalt er forbundet med ibrugtagning af en ny bil.

Det foreslås endvidere at fastsætte i loven, at hvis en løbende aftale gyldigt opsiges før udløbet af den aftalte periode, og forbrugeren derfor har krav på tilbagebetaling af en eventuel forudbetaling for perioden efter opsigelsen, kan den erhvervsdrivende ved beregningen af, hvor meget der skal tilbagebetales, tage hensyn til sæsonmæssige udsving i den løbende ydelses værdi.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til Det Høje Tings velvillige behandling.